

Marek Sztarbowski: * Uroboros *

I stworzył Bóg Adama. A czas jeszcze czekał,
lecz hormon po hormonie męźniał w jego mosźnie:
to Adam - już mężczyzna - przeszedł pierwszy okres!
Bolesny tak, że leżał i wił się z cierpienia.

Wtenczas - czas w jego kroczu przybrał postać węża
i wyglądał z tym boa Adam przeokropnie!
Jak słońce zimą z malin. Jak guano w oknie.
Zebra z paskami w poprzek myśli, et cetera.

"Noc buntuje, oddała - bo o czym śni Adam,
skoro rano się budzi ze sterczącym prąciem?
Nie marzy mu się pawian? Otwarty pysk gada?

Czy czasem się nie nudzi, gdy sam śpi na łące?
- Czas zacząć kontrolować tę ranną erekcję!"
Chcąc znać myśli Adama, Bóg stworzył mu Ewę.

*

Uroboros (stgr. οὐροβόρος; także urobor) - staroegipski i grecki symbol przedstawiający węża z ogonem w pysku, który bez przerwy pożera samego siebie i odradza się z siebie.

Jako symbol gnostyków *urobor* wyraża jedność duchową i fizyczną wszechrzeczy, która nigdy nie zaniknie i będzie trwać w nieskończoność w formie ciągłej destrukcji i odradzania się. Urobor pierwotnie był symbolem rzeki, jaka miała opływać Ziemię, nie mającej źródeł, ani ujścia, do której wlewały się wody wszystkich rzek i mórz na świecie.

Jest to symbol nieskończoności, wiecznego powrotu i zjednoczenia przeciwieństw (*coincidentia oppositorum*). Gryzący własny ogon wąż wskazuje, że koniec w procesie wiecznego powtarzania odpowiada początkowi. Mamy tu do czynienia z symboliką cyklicznego powtarzania - obiegu czasu, odnawiania się świata i światów, śmierci i odrodzenia, wieczności po prostu.

W symbolice alchemicznej urobor to symbol zamkniętego, stale się powtarzającego procesu przemiany materii - procesu, który w formie faz podgrzewania, parowania, chłodzenia i kondensacji cieczy ma prowadzić do sublimacji substancji. Urobor to odpowiednik kamienia filozoficznego.

W psychologii analitycznej Carla Gustava Junga urobor to metafora wczesnodziecięcej fazy rozwoju, w której jeszcze nie zaszedł proces różnicowania na świat zewnętrzny i wewnętrzny, a zatem fazy, w której nie uformowała się jeszcze tożsamość seksualna. Dopiero powstająca świadomość „ja” pozwoli przełamać fazę uroboralną, różnicując świat na matriarchalny i patriarchalny.

W mitologii skandynawskiej odpowiednikiem Uroborosa jest wąż *Midgardsorm* (zwany również: *Jormungand*, *Midgardhsormr*, *Midgårdormen*), oplatający swoim ciałem całą Ziemię. Jest jednym z dzieci Lokiego; podczas trwania Ragnaröku ma zatruć swym jadem każdy zbiornik wodny na świecie. Ostatecznie zginie pokonany przez Thora, którego jednak śmiertelnie zatruje.

*

Literatura

- Uroboros jest ważnym symbolem w sadze o wiedźminie Sapkowskiego, zwłaszcza w tomie *Pani jeziora*.
- W *Podróżach Pana Kleksa* autorstwa Jana Brzechwy pan Kleks wspomina, że *amalikotekotendron* „żywi się własnym ogonem, który mu nieustannie odrasta”.
- W powieści pt. *Grimpow* autorstwa Rafaela Ábalosa istnieje tajne stowarzyszenie mędrców o nazwie Uroboros.
- Motyw Uroborosa pojawia się również w powieści *Zaginiony symbol* autorstwa Dana Browna.
- Uroboros stał się podstawowym motywem w powieści *Sanktuarium* Raymonda Khoury'ego.
- Motyw Uroborosa można znaleźć również w książkach Alyson Noel.
- Motyw Uroborosa pojawia się też w powieści *Ostatni Patrol* Siergieja Łukjanienki w części trzeciej "Wspólny Los".
- Jedno z opowiadań Wojciecha Świdziniewskiego nosi tytuł *Ourobouros*.
- Motyw Uroborosa pojawia się w powieści Briana McGreevy'ego zatytułowanej "Hemlock Grove".
- Uroboros jest symbolem klubu Pandemonium w trylogii *Diabelskie Maszyny* Cassandry Clare.
- Pierścień z Uroborosem noszą AesSedai w cyklu „Koła Czasu”.
- Podczas Zjazdu Rolnego w powieści Gustawa Flauberta "Pani Bovary" główny numer spektaklu z fajerwerkami miał przedstawiać "smoka gryzącego własny ogon".
- Uroboros to nazwa imprintu wydawniczego, pod którym Grupa Wydawnicza *Foksal* publikuje fantastykę.
- Smok pożerający własny ogon jako herb rodu Tolandów ze Wzgórza Duchów w książce *Uczta dla wron*.
- W Niekończącej się historii symbol uroboros pojawia się na okładce książki oraz w postaci amuletu Auryn.

Muzyka

- Widnieje jako biżuteria z brązu na okładce płyty *Vulture Culture* (1985) grupy *Alan Parsons Project*.
- Bezpośrednie nawiązanie znajduje się w utworze "Uroboro" polskiej grupy *Kobong* opublikowanym na albumie *Chmury nie było* (1997).
- Odniesienie do symboliki znalazło wyraz w utworze "Annular Eclipse" niemieckiej grupy *Maroon* zawartym na albumie *When Worlds Collide* (2006).
- Motyw Uroborosa został wykorzystany w utworze muzycznym "Oroborus" francuskiego zespołu *Gojira* na płycie *The Way of All Flesh* (2008).
- Na płycie *The Bedlam in Goliath* (2008) zespołu *The Mars Volta* znajduje się utwór o tytule "Ouroboros".
- Siódmy album japońskiej grupy *Dir en grey* nosi tytuł *UROBOROS* (2008).
- Na okładce jednej z płyt norweskiego zespołu *Turbonegro* wyobrażono Uroborosa.
- Uroboros widnieje na okładce albumu *Spirit the Earth Aflame* irlandzkiego zespołu *Primordial*.
- Ouroboros - to nazwa włoskiego zespołu uprawiającego muzykę określaną mianem esoteric dark ambient.
- Ouroboros - to nazwa australijskiego zespołu (wcześniej znanego jako *Dred*) wykonującego muzykę typu technical death metal.
- Tytuł i symbolika utworu pochodzącego z czwartego albumu studyjnego francuskiego death metalowego zespołu - *Gojira*.
- Na okładce płyty zespołu *Poets of the Fall* pt. *Alchemy Vol.1*.
- W albumie "Psychoterapy" Porka Poresa Parkinsona znajduje się utwór o tytule "Uroboros".

Animacja i komiksy

- W mandze i anime *Fullmetal Alchemist* pojawia się zmię Uroborosa, noszą je homunkulusy.
- W anime *Noein* występuje smocza obręcz, która symbolizuje przejście pomiędzy równoległymi rzeczywistościami (uaktywnia się w momencie pojawienia się naszyjnika na szyi głównej bohaterki).
- W serii komiksowej *Thorgal* w tomie *Władca gór* występuje pierścień o formie Uroborosa.
- W mandze *Psyren* nazwa Uroboros to nazwa asteroidy, która zniszczyła Ziemię.
- W anime *Tiger & Bunny* znak ten jest symbolem pewnej organizacji przestępczej.

- W anime *Katekyo Hitman Reborn!* zwierzak arcobaleno vipera przemienił się w ten znak podczas konfliktu pierścieni.
- W serialu animowanym *Ninjago: Mistrzowie Spinjitzu* pojawia się *Zaginione Miasto Ouroboros*, będące stolicą Wężonów i miejscem uwięzienia olbrzymiego węża - Pożeracza Światów. Dodatkowo symbol Uroboros stanowi symbol Zielonego Ninja - Lloyd.

(więcej na Wiki)

ilustracje